

06.01.2014.

[Ekonomija](#)

Stari snovi o novoj industriji

Kolaps javnih finansija nije posledica visokih penzija i plata u javnim službama, već naopake ekonomske politike koja nije pogodovala proizvodnji i izvozu, već uvozu i potrošnji

Može li proizvodnja traktora da bude industrijska uzdanica (Foto FoNet)

Vlast i opozicija u srpskom parlamentu i ovog decembra pokušavaju nemoguće. Krojeći budžet za 2014. trude se da preskoče duboku provaliju između proizvodnje i potrošnje. Ekonomisti odavno ukazuju da Srbija premalo proizvodi da bi mogla da živi „kao sav normalan svet“. Zato ne može da računa na ekonomsku, pa ni na političku stabilnost, ako ne izgradi novu industriju. Nikakve finansijske akrobacije tu nam neće pomoći.

Njenom ponovnom stvaranju, bar na rečima, svi su spremni da daju svoj doprinos.

Ljudi od nauke i prakse znaju da će biti teško. Okolnosti nam ne idu naruku. Ipak, Srbiji je jednom uspelo da se industrijalizuje i ekonomski uspravi.

– Pokazali smo u prošlom veku da znamo i možemo, što znači da nije nemoguće – reči su Toplice Spasojevića, jednog od vodećih ljudi srpske poslovne zajednice, izrečene na ovogodišnjem savetovanju ekonomista na Kopaoniku.

Umesto mantre „naivnog liberalizma“, na „srpskom Davosu“ više puta se čulo da novu industriju neće doneti usamljena nevidljiva ruka tržišta.

– Ako se ne udruži sa vidljivom rukom države, nove industrijalizacije neće biti – rekao je premijer Ivica Dačić i pozvao ekonomiste, privrednike i bankare da zajedno sa državom pišu novu razvojnu ekonomsku politiku.

Nacionalni savet za privredni oporavak, tačnije šest članova njegove radne grupe, predstavio je početkom oktobra Nacrt strategije reindustrijalizacije Srbije. Predloženi dokument Dragan Đurićin je predstavio kao „inicijalnu kapislu“ za neophodne promene, a svoj doprinos izradi konačne verzije ovog dokumenta dala je i Srpska akademija nauka i umetnosti organizovanjem javne rasprave.

Zbog visokog rasta javnog duga, rekordnog manjka u budžetu i pretećeg kolapsa javnih finansija, Srbija će se još neko vreme praćakati kao riba u plićaku koji brzo presušuje, upozorava Ljubodrag Savić, profesor Ekonomskog fakulteta u Beogradu. Preraspodelom skromnog društvenog kolača i oporezivanjem uskog sloja bolje stojećih i povećanjem PDV-a država će odložiti preteći bankrot, ali ako ne pokrene proizvodnju za izvoz i ne počne da gradi novu industriju, neće otkloniti njegove uzroke.

Kolaps javnih finansija nije posledica visokih penzija i plata zaposlenih u javnim službama, kaže naš sagovornik, već naopake ekonomske politike koja nije pogodovala proizvodnji i izvozu, već uvozu i potrošnji.

Tehnička inteligencija, čulo se nedavno u Kragujevcu, spremna je da pruži doprinos stvaranju nove industrije. Akademija inženjerskih nauka i Privredna komora Srbije, u prisustvu predsednika države, obeležila je u tom gradu 160. godišnjicu rađanja srpske industrije i predstavila program „Nacionalne tehnološke platforme Srbije“.

Srpski ministar privrede Saša Radulović izjavio je da neće biti ministar ako mere nove ekonomske politike ne budu dale rezultate sledeće godine.

Radulović je u Skupštini Srbije rekao da će se one videti dogodne i da će Srbija imati privredni rast i investicije.

Petar B. Petrović, profesorbeogradskog Mašinskog fakulteta i redovni član Akademije inženjerskih nauka Srbije (AINS), ukazuje da model industrijskog razvoja zasnovan na stranim investicijama i pasivnoj državi nije dao rezultate. Naglašava da se članovi AINS-a ne slažu sa politikom Ministarstva privrede prema 153 preduzeća u restrukturiranju sa 51.023 zaposlena.

– Vladina odluka kojom se restrukturiranje ovih preduzeća oročava do juna 2014. zapravo je odluka da budu likvidirana – kaže Petrović. – A svaka fabrika i svaki pogon je bitan. Srbija više nema prava da zatvori ni jednu fabriku ukoliko ima iskrenu nameru da se industrijalizuje. Teško je razumljivo da se u Ministarstvu privrede umesto strategije tehnološkog razvoja razvija strategija socijalnog programa za masovno otpuštanje radnika.

Petrović tvrdi da preduzeća u restrukturiranju nisu „teret i parazitska struktura“, kako se u javnosti predstavljaju.

– Upravo u tim preduzećima mora da počne proces oporavka industrije – kaže Petrović. – On je moguć uz minimalna ulaganja u poređenju sa onim što je država uložila u „Fijat“. Nažalost, o preduzećima u restrukturiranju plasiraju se poluistine.

Srbija ne može da se industrijalizuje ako Beograd opet ne postane industrijski grad, ukazuje Petrović, jer u Beogradu živi više od četvrtine njenog stanovništva. Zato treba oživeti IMT i IMR. Ali i „Ikarbus“, koji za potrebe Beograda može da proizvodi 800 autobusa godišnje, iste onakve koje sada uvozi iz Poljske. Ali upola jeftinije.

O mogućnostima ponovnog rađanja srpske industrije danas će se čuti reč nauke i na savetovanju u Institutu ekonomskih nauka u Beogradu.

Aleksandar Mikavica

objavljeno: 06.01.2014.

<http://www.politika.rs/rubrike/Ekonomija/Stari-snovi-o-novoj-industriji.lt.html>